

Saatteeksi

”Hän oppi pelaamaan ilman, että hänellä oli mitään informaatiota, että tässä voisi näin käydä ja kukaan ei puutunut missään vaiheessa. Hän on saanut rahaa niin ja niin ja niin kauan, hän on voinut pelata ja pelata ja pelata ja missään kukaan ei ole pysäyttänyt. Hän on hakenut apua, eikä ole saanut sitä. Siis on saanut niin huonoa apua, että se ei ole häntä pysäyttänyt, että siis ei ole tullut kohdatuksi niissä palveluissa, ei ole ymmärretty sitä ongelmaa siihen pisteeseen asti, kunnes se raha on todellisesti loppu. Nyt hän ei saa sitä enää mistään, että hän ei niin kun rikoksia ruvennut tekemään, että siinä tuli se raja vastaan. Ja jotenkin se, kun just niin, että sattui käymään näin. Että eihän me oikeastaan tiedetä, miksi joillekin käy näin ja joillekin ei käy näin, suurimmalle osalle ei käy.”

Rahapeliongelma ei puhuta, minkä tähden ongelma yllättää. Ilman ennakkovaroitusta joillekin rahapelejä pelaavista useasta miljoonasta suomalaisesta kehittyy rahapeliongelma. Ongelman tajuaminen tapahtuu valitettavasti usein aivan liian myöhään. Yleisesti saatavilla oleva tieto pelaamisen riskeistä voisi ehkäistä pelaamiseen liittyvää tarpeetonta kärsimystä.

Rahapeliongelmaa ei tunnisteta eikä ymmärretä, joten ongelma jää hoitamatta. Pelaaja ei tule kohdatuksi eikä autetuksi. Ongelmapelaaja jää yksin pelinsä, velkojensa ja epätoivonsa kanssa. Rahapeliongelman tunnustaminen auttaisi ongelman tunnistamisessa. Tunnistamisesta voisi olla lyhyt matka auttamiseen ja avun saamiseen.

Rahapeliongelma johtaa umpikujaan, joka on usein taloudellinen, monesti sosiaalinen ja lähes aina itsetuntoa ja minäkäsitystä rapauttava. Ongelmapelaaja häpeää pelaamistaan, salailee sitä, valehtelee ja elää kaksoiselämää. Hän ei osaa jäsentää omaa peliongelmaansa, eivätkä läheiset, ammattilaiset tai kulttuuriset mallit auta häntä, ehkä päinvastoin.

Rahapeliongelma ei tiedetä tarpeeksi, ja tästä syystä sen selittäminen tai ennustaminen on vaikeaa. Joillekin vain sattuu käymään niin. Rahapelimyönteisessä kulttuurissa yksilöllä on vain vähän mahdollisuuksia kantaa vastuuta pelaamisestaan ennen kuin hän joutuu kantamaan ongelmallisen pelaamisen tuhoiset seuraukset. Ja ne hän joutuu usein kantamaan yksin.

Tämä kirja kertoo niistä, joille sattui käymään niin. Rahapeleistä, joiden piti olla harmitonta viihdettä, tuli elämää tuhoava ongelma. Yllä oleva katkelma kertoo yhdestä tätä kirjaa varten haastatellusta henkilöstä. Hänelle ja kahdelle muulle haastatellulle sattui käymään niin. Loput 15 haastateltua ovat erilaisia rahapelialan ammattilaisia. Heistä suuri osa on hoitanut ongelmapelaajia.

Kirja ei olisi syntynyt ilman haastatteluja, mistä nöyrä kiitos haastatelluille. Haastatellut henkilöt on esitelty alla. Heiltä omaksuttuihin ajatuksiin viitataan tekstissä nimikirjaimin. Vastuu haastattelujen tulkinnaasta ja niissä esiintyneiden ajatusten kehittelystä kuuluu allekirjoittaneelle.

En olisi voinut kirjoittaa tätä kirjaa ilman vuonna 2007 alkanutta työsuhdettani Sininauhaliittoon. Työssäni olen saanut perehtyä rahapeliongelmaan ja tutustua niihin asiantuntijoihin, joita tätä kirjaa varten olen haastatellut. Suomen tietokirjailijat ry on myöntämällänsä apurahalla tehnyt tämän kirjan kirjoittamisen mahdolliseksi. Kiitos.

Kirjaa varten haastatellut henkilöt

Jukka Ahonen (JAh) A-klinikkasäätiön projektitutkija

Hannu Alho (HAL) Helsingin yliopiston ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen professori

Timo Alihanka (TAl) Peli poikki -nettiterapiaohjelman terapeutti

Jukka Heikkilä (JHe) Jyväskylän yliopiston elektronisen liiketoiminnan professori

Riitta Hirvonen (RHl) Kuopion kriisikeskuksen johtaja

Timo Ikävalko (TIk) Tyynelän kehittämiskeskuksen projektityöntekijä.

Tapio Jaakkola (TJa) Haastatteluhetkellä Peluurin kehittämispäällikkö, 16.11.2009 alkaen Peliklinikan kehittämiskoordinaattori

Aimo Katajainen (AKa) Kouvolan A-klinikan katkaisuhoidon yksikköjohtaja

Paavo Kettunen (PKe) Itä-Suomen yliopiston käytännöllisen teologian professori

Jyrki Koskela (JKo) Riippuvuuskliniikka Tyynelän johtaja

Jenni Kämppi (JKä) Helsingin yliopiston tohtorikoulutettava, 1.4.2010 alkaen myös Sininauhaliiton Matalan kynnyksen info- ja tukipiste -hankkeen projektipäällikkö

Anita Lähde (ALä) Sosiaalipedagogiikan säätiön Maahanmuuttajien pelaaminen hallintaan -hankkeen projektipäällikkö

Antti Murto (AMu) Haastatteluhetkellä Elämä On Parasta Huumetta -järjestön Ehkäisevät työkalut nuorten rahapelaamiseen -hankkeen projektipäällikkö, 1.1.2010 alkaen tutkija Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskuksessa

Saini Mustalampi (SMu) Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kehittämisspäällikkö

Tuukka Tammi (TTa) A-klinikkasäätiön tutkimuspäällikkö

”Jussi” (Jus), ”Mikko” (Mik), ”Juhana” (Juh) Elämässään liikaa rahapelejä pelanneita henkilöitä